

Durmuş Hocaoğlu

“Onurlu AB Üyeliği” Tezinin Kritiği: VI

Yeniçağ, “Analiz”, 29 Ekim 2005, Cumartesi., s.12
“Analiz” Sıra No: 323; 2005-121; Ekim-11

YENİÇAĞ

Avrupa Birliği'nin şifresinin çözülmesindeki en temel anahtar kavramlardan olan “bütünleşme”nin — onunla yakın bir bağlantı içerisinde olan “entegrasyon” ile birlikte — analizine ışık tutabilecek olan hususlardan birisi, “ekonomik bütünleşme”dir. O hâlde artık, “nedir bu ekonomik bütünleşme ve ne içindir” suâlini sorabiliriz: Acaba, sâdece bâzı ülkelerin bir araya gelerek daha kuvvetli ekonomik — sâdece ve yalnız ekonomik — bir birlik veya birliktelik oluşturmaları için tasarlanmış bir şey mi, yoksa, kendisini aşan bir başka şeye hizmet edecek bir araç mı? Şüphesiz bu denli ehemmiyetli bir kavramın analizi bu sayfaların hacminin haddi değil; o sebeple, çok kısaca konuşacak olursak, bu kavramın ancak Avrupa Birliği'nin temel felsefesinin anlaşılmasıyla — yâni o bütünlük çerçevesinde — aydınlatılabilecek bir kavram olduğunu belirterek başlamak gerekir; cidden, bu bütünlükten koparıldığında anlaşılammaktan da öte, yanlış anlaşılma gibi çok yüksek bir risk taşıyan bu kavram için, kendilerinden bîhaber olanların AB hakkında konuşma hakları bulunmaması hasebiyle, çok anlamlı bir seçme olarak, Carlo Sforza ve Jean Monnet gibi, Avrupa Birliği'nin fikir ve eylem babalarından olan [Bkz., msl: Janelle Reinelt., “Performing Europe: Identity Formation for a “New” Europe., *Theatre Journal*., 53.3., 2001., p.367] Avusturyalı aristokrat Kont Richard Nikolaus Coudenhove-Kalergi'ye kısa bir mürâcaatta bulunmak istiyorum. Yirminci yüzyılın iptidâlarında, Avrupa'yı bir trajedinin beklediği kehânetinde bulunarak “Bir ve Bütün Bir Avrupa” ideali için kolları sıvayan Kalergi, te'sis ettiği ve daha sonra bu kehânetinin gerçekleşmesiyle te'sirleri daha da büyüyen “Pan Europa” (Avrupa Birliği) hareketinin fikrî yapısının bir tür manifestosu mâhiyetinde kaleme aldığı ondört sayfalık makalesinde, [“The Pan-European Outlook”., *International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1931-1939)*., Vol. 10, No. 5., Sep. 1931., pp.638-651], şunları söylemektedir [p.639]:

“Pan Europa hareketinin büyük gayesi, şu ânda İngiltere ve İskoçya arasındaki sınırın görünmez olduğu gibi, Avrupa (ülkeleri arasındaki) sınırları görünmez hâle getirmektir. Biz, Avrupa sınırlarını, Avrupa Federasyonu ile askerî noktai nazardan; Avrupa Serbest Ticâreti veya Avrupa Gümrük Birliği yolu ile ekonomik noktai nazardan ve azınlıkların gerçek bir korunması ve Avrupa milletleri arasında gerçek bir eşitlik yolu ile de millî noktai nazardan olmak üzere, üç yoldan görünmez kılmak için çalışıyoruz. Şâyet bu üç hususta Avrupa sınırları görünmezleşecek olursa, işte o vakit, Avrupa'da barışı elde edebilir ve Batı medeniyetimizi savunabiliriz.”

Tabiatıyla, “Avrupa'nın sınırlarının görünmezleşmesi”nden neyin kastedilmiş olduğunu ayrıca zikre hâcet bile yok; ama yine de, her ihtimâle karşı, insanların idrâk bakımından gayri müsâvî derecelere münkasim olduğunu unutmuyarak, *e't-tekrâri ahsen, welew kâne yüzseksen* hükmü muktezâsınca tavzihte fayda var: Avrupa'nın siyâsî bütünleşmesi; yâni, Bir ve Bütün Bir Avrupa; daha da açıkçası, resmî adı ne olursa olsun, fonksiyon itibâriyle, federal veya konfederal bir Avrupa Devleti! Şu hâlde demek ki, mes'ele, gayet anlaşılabilir bir hâl

alıyor: Ekonomik bir birlik, esas olarak siyâsî bir birlik için bir vâsıta, çok mühim, ihmâl gelmez bir şey; ama yine de bir vâsıta. Nitekim, II. Harp'ten sonra, Churchill'in Avrupa Birleşik Devletleri'nin fitilini ateşleyen Zürih Üniversitesi açılış nutkunu müteâkiben teoriden pratiğe dökülmek üzere başlatılan Avrupa Bütünleşmesi hareketinin ilk safhalarının hep ekonomik bütünleşme hareketleriyle geçmesinin ve Avrupa Birliği'nden önceki en uzun safhanın Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) safhası olmasının sebep-i hikmeti de budur. Kolay bir şey mi? Daha düne kadar birbirlerine ölüm yağdıran, aralarındaki bütün ortak bağlara rağmen yine de dilleri, dinleri, kültürleri, tarihleri farklı gelişmiş, farklı menfaat alanları bulunan ve derin çatışmalar yaşayan milletleri bir ânda bir siyâsî birlik çatısı altına toparlamak? Öncelikle ve behemehâl bir ekonomik birlik denenmeli; aynı ekonomik birlikte bir araya gelemeyen dünkü hasımların aynı siyâsî birlikte bir araya gelebilmeleri, ayrıca, temelinde ekonomik ortak paydalar olmayan bir siyâsî birliğin de ayakta kalması asla düşünülemez bile. Tıpkı Bir ve Bütün Bir Avrupa idealinin kurucu babalarından Jean Monet'nin dediği gibi: “....

... Salı'ya inşaallah...

